

BERGS-COLLEGIUM

Underdåniga Berättelse

om

Förhållandet med Bergshandteringen år 1848.

STORMÄKTIGSTE, ALLERNÅDIGSTE KONUNG!

Till Eders Kongl. Majt får Bergs-Collegium nu i underdånighet afgifva Berättelse om förhållandet med Rikets Bergshandtering under år 1848.

Af denna Berättelse täcktes Eders Kongl. Majt nådigst inhemta, att hvad de så kallade Ädlare verken vidkommer, productionen vid dem uppgått till högre belopp, än som i medeltal under de sednare åren ägt rum, äfvensom att de för Jernverken uppgifne tillverkningar, nemligen: 734,863 *Sk* tackjern samt 649,038 *Sk* i Bergsvigt stång- och ämnesjern, och hvilket sistnämnde quantum motsvarar 743,944 *Sk* i Stapelstads-vigt, tillika äro de största, som inom Landet under något år förut blifvit åstadkomne.

Af de nästföregående årens betydliga jern-export och under förhoppning om dess fortfarande, hafva Jernverks-egarne ofelbart funnit sig föranlätne, att upptrifva sina tillverkningar så mycket som möjligt, ehuru utförseln under samma år i sjelfva verket icke varit gynnad af några för Bruksegarne särdeles fördelaktiga jernpris.

Emellertid har sedermera, under loppet af år 1848, i anseende till störda handels-förhållanden och den derigenom hämmade afsättning af Svenska jernet, särdeles på Frankrike och Tyska orterne, inträffat, att exporten af stångjern och jern-manufactur då endast uppgått till 489,388 *Sk*, hvarigenom den således icke stått i ett till årets jern-tillverkning afpassadt förhållande, äfvensom det på Stockholms väg till 14 R:dr 24 sk. per *Sk* nedfallna Stångjerns-priset ökat Bruksegarnes förlägenhet samt ytterligare minskat den redan förut nog ringa behållning vid afyttringen af deras effecter.

INLEDNING

TILL

Bergs-Collegii underdåniga berättelse om förhållandet med bergshandteringen. – Stockholm, Norstedt, 1835-1858. Täckningsår: 1833-1857.

Efterföljare:

Bidrag till Sveriges officiella statistik. C, Bergshantering. Commerce Collegii underdåniga berättelse för år ... – Stockholm : Norstedt, 1859-1911.
Täckningsår: 1858-1910.

Översiktspublikation:

Historisk statistik för Sverige. Statistiska översiktstabeller : utöver i del I och del II publicerade t.o.m. år 1950. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1960.
S. 1. Tab. 1. Produktion av järnmalm, tackjärn samt vissa andra metaller 1836-1950.

Sveriges bergshantering år 1913 : specialundersökning / av Kommerskollegium. – Stockholm : Isaac Marcus, 1917. – 257, 108 s. – (Sveriges officiella statistik).
S. 1-85: Några historiska data rörande den svenska bergshantering [från äldsta tid och fram till 1915].

Bergskollegii underdåniga berättelse om förhållandet med bergshandteringen år 1848.
Digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB), 2010.
Vid digitaliseringen har en innehållsförteckning skapats och lags till.

**Bergs-Collegii Underdåniga Berättelse om
Förhållandet med Bergshandteringen år 1848**

INNEHÅLL

	Sid.
Inledning.....	1.
1 ^{sta} Artikeln. Jernmalms-brytningen.....	2.
Utfärdade Mutsedlar år 1848 och Mutsedlar som blifvit utgifne på nya anledningar år 1848 [tabell].....	9.
Beviljade hvilostånd år 1848 [tabell].....	10.
2 ^{dra} Artikeln. Tackjerns-blåsningen.....	11.
Tackjerns-tillverkningen efter län år 1848 [tabell].....	11.
Tackjerns-tillverkningen år 1848 [tabell].....	12.
3 ^{dje} Artikeln. Gjutgods-tillverkningen och Gjuterierne.....	16.
Gjutgods-tillverkningen vid Masugnarne år 1848 [tabell].....	16.
Gjutgods-exporten enligt Tullverkets räkenskaper år 1848 [tabell].....	18.
4 ^{de} Artikeln. Stång- och Ämnesjerns-Smidet.....	18.
Smides-Verkstäder med bestämd tillverknings-rätt efter län år 1848 [tabell].....	19.
Smides-Verkstäder med oinskränkt tillverknings-rätt efter län år 1848 [tabell]...	20.
Stångjerns-exporten enligt Tullverkets räkenskaper, omfattande Calender-året 1848, och destinations-orterne [tabell].....	24.
5 ^{te} Artikeln. Jern-Manufactur-tillverkningen.....	25.
Jernmanufactur-tillverkningen år 1848 [tabell].....	25.
Jernmanufactur-exporten år 1848, enligt Tullverkets Räkenskaper [tabell].....	28.
6 ^{te} Artikeln. De så kallade Ädlare Verken.....	29.
a) Guld-tillverkningen.....	29.
b) Silfver-tillverkningen.....	29.
c) Koppar-tillverkningen.....	30.
Koppartillverkningen i Riket år 1848 [tabell].....	34.
d) Nickel-tillverkningen.....	35.
e) Messings-tillverkningen.....	35.
7 ^{de} Artikeln. Diverse Verk och Inrättningar.....	35.
Kopparhamrar.....	35.
Bly-smältnings-Verk.....	36.
Cobolt-Verk.....	36.
Svafvel-Bruk.....	36.
Vitriol-Verk.....	37.
Alun-Bruk.....	37.
Rödfärgs-Verk.....	38.
Blyertz-Verk.....	38.
Brunstens-brott.....	38.
Stenkols-Verk.....	39.
Porfyr- och Marmor-Bruk.....	39.
Tabell, utvisande 1848 års export af här nedan upptagne Bergverks-producter, upprättad i enlighet med Tullverkets Räkenskaper.....	40.

	Sid.
1:0 Nya Stångjerns-verkstäder och Puddlings-ugnar.....	41.
2:0 Jern-Manufactur-verk och Koppar-hamrar.....	41.
3:0 Svafvel-Bruk och Zink-verk.....	41-42.

BERGS-COLLEGIUM

Underdåniga Berättelse

om

Förhållandet med Bergshandteringen år 1848.

STORMÄKTIGSTE, ALLERNÅDIGSTE KONUNG!

Till Eders Kongl. Majt får Bergs-Collegium nu i underdånighet afgifva Berättelse om förhållandet med Rikets Bergshandtering under år 1848.

Af denna Berättelse täcktes Eders Kongl. Majt nådigst inhemta, att hvad de så kallade Ädlare verken vidkommer, productionen vid dem uppgått till högre belopp, än som i medeltal under de sednare åren ägt rum, äfvensom att de för Jernverken uppgifne tillverkningar, nemligen: 734,863 *Sk* tackjern samt 649,038 *Sk* i Bergsvigt stång- och ämnesjern, och hvilket sistnämnde quantum motsvarar 743,944 *Sk* i Stapelstads-vigt, tillika äro de största, som inom Landet under något år förut blifvit åstadkomne.

Af de nästföregående årens betydliga jern-export och under förhoppning om dess fortfarande, hafva Jernverks-egarne ofelbart funnit sig föranlätne, att uppdrifva sina tillverkningar så mycket som möjligt, ehuru utförseln under samma år i sjelfva verket icke varit gynnad af några för Bruksegarne särdeles fördelaktiga jernpris.

Emellertid har sedermera, under loppet af år 1848, i anseende till störda handels-förhållanden och den derigenom hämmade afsättning af Svenska jernet, särdeles på Frankrike och Tyska orterne, inträffat, att exporten af stångjern och jern-manufactur då endast uppgått till 489,388 *Sk*, hvarigenom den således icke stått i ett till årets jern-tillverkning afpassadt förhållande, äfvensom det på Stockholms väg till 14 R:dr 24 sk. per *Sk* nedfallna Stångjerns-priset ökat Bruksegarnes förlägenhet samt ytterligare minskat den redan förut nog ringa behållning vid afyttringen af deras effecter.

Skillnaden emellan årets jern tillverkning och export utgör alltså det betydliga beloppet af 224,553 Sk \ddot{a} ; men utom det att 68,502 Sk \ddot{a} stångjern och jern-manufactur blifvit från vågarne till inrikes förbrukning afförde, måste det äfven antagas, att ett icke obetydligt quantum jern derutöfver för samma ändamål directe från Bruken utgått. Följden har emellertid varit den, att inventarierne af stångjern och jern-manufactur på Rikets vågar blifvit år 1848 ökade med 98,278 Sk \ddot{a} , allt i Stapelstads-vigt.

Som Eders Kongl. Maj:ts Nådiga Förordning af den 27 April 1846, angående stångjerns-smidet och den gröfre jernförädlingen, med sinides-året 1848 börjat träda i verkställighet, har Collegium, på sätt 4:de Artikeln om stångjerns-smidet närmare utvisar, genom tabellariska uppställningar sökt åskådliggöra de olika förhållanden, som, i följd af högstberörde nådiga Förordning och den deruti under vissa vilkor medgifna friheten, i afseende på smidets bedrifvande, redan under första året inom Bruks-handteringen uppkommit, så väl hvad tillverkningsrätten angår, som ock med hänsigt till Eders Kongl. Maj:ts och Kronans hammarskatts-intrader af stångjerns-smidet.

Collegium öfvergår nu till den speciella redogörelsen för hvarje särskild del af Rikets Bergshandtering.

1^{sta} Artikeln.

Jernmalms-brytningen.

Norrbottnen. På Gellivare malmfält inom Luleå Lappmark har endast å tvänne ställen, nemligen uti den så kallade Kungs-grufvan samt inom Gyljens Bolags utmål malmbrytning blifvit verkställd till ett belopp af 5,854 Sk \ddot{a} malm.

Äfvenså har något arbete ägt rum på Ristjåls-berget in-
om Piteå Socken, hvarvid erhållits malm 1,805. 7,656.

Ångermanland. De på Ulfön uti Nätra Sockens skärgård befintlige Jernmalms-skärpningar hafva, enligt uppgift, endast så mycket blifvit bearbetade, som nödigt varit, att försvara det inmutade fältet.

Jemtland. På Grötoms Jernmalms-fält uti Kalls Socken hafva väl 2 Cubic-famnar blifvit utbrutne; men som icke någon malm-sofring under året försiggått, har ej eller något malm-belopp kunnat uppgifvas. Deremot har den år 1847 började brytningen af Örnstolsåns jernmalms-brott i Offerdals Socken blifvit fortsatt, och den erhållne malmen utgjort 2,000.

Transport 9,656.

Skål malm.

Transport 9,656.

Herjedalen. Ljusnedals Bruksegare hafva år 1848, likasom åren nästföret, endast låtit bearbeta Jernmalms-skärpningarne på Blixtgrufve-fältet och den så kallade Förhoppnings-grufvan; Och har den upptagne malmen uppgått till följande belopp:

På Blixgrufve-fältet	4,772.	
I Förhoppnings-grufvan	574.	2,346.

Helsingland. Malm-anledningarne på Gymåsberget uti Woxna Socken hafva för Dalfors och Woxna Bruksegares räkning blifvit bearbetade och malm-uppfordringen utgjort 4,615.

Gestrikland. Inom Thorsåkers Socken har grufve-arbetet fortgått icke allenast uti de äldre grufvorne, utan ock uti 14 af de på sednare åren i samma Socken dels från ödesmål upptagne, dels å nyo uppfunne malm-anledningar. Utom Thorsåkers Socken har för öfrigt endast den så kallade Spjell-grufvan uti Ofvansjö Socken blifvit bearbetad.

Malm-uppfordringen har uppgått till följande belopp:

Vid Gustaf Adolfs Stoll-grufva	2,490.	
„ Nyängs-grufvan	7,623.	
„ Myggbo-grufvan	2,884.	
„ Göske-grufvan	3,556.	
„ Spjell-grufvan	4,020.	
„ Thorsåkers öfrige grufvor	16,530.	
Summa Skål Bergsvigt 34,100 eller i Tackj. vigt		26,234.

Upland. Under det att grufvorne på Dannemora malmfält med vanlig omsorg år 1848 blifvit med arbete belagde, har afsänkningen af Konst-Schaktet i södra fältet ytterligare fortgått, med hvars fullbordande vatten-uppfordringen inom detta fält kommer att för framtiden betryggas på samma sätt, som redan uti mellan-fältet ägt rum. Hvad de öfrige grufvorne inom Upsala Län vidkommer, har brytningen uti dem blifvit, utan mellankommet hinder, fortsatt.

Malm-uppfordringen har förhållit sig sålunda:

Vid Dannemora grufvefält	409,905.	
Transport 409,905.		42,848.

Skå malm.
42,848.

	Transport	109,905.	
Vid Hammarins- eller Helsinge-fältet i Alunda Socken		5,226.	
„ Nya Korss-grufvan i Films Socken		5,180.	
„ Tvänne mindre grufvor i samma Socken		276.	
„ Stenrings-grufva i Morkarla Socken		2,349.	
„ Österby Bruksegares enskilda grufvor		150.	
	Summa Skå Vict. vigt	<u>123,086</u> eller i Tackj. vigt	407,406.

Malm-uppfordringen vid de inom Stockholms Län befintelige, så kallade Roslags-grufvorna har år 1848 blifvit uppgifven:

Vid Herrängs grufve-fält i Häfverö Socken	13,884.		
„ Björsta grufva i Hargs Socken	1,484.		
„ Vigelsbo grufvefält i Valö Socken	17,894.		
„ Åtskillige mindre grufvor i Valö, Forssmarks och Börstills Socknar	<u>465.</u>		
	Summa Skå Vict. vigt	<u>33,727</u> eller i Tackj. vigt	29,348.

Kopparbergs Län. Malm-uppfordringen, som inom detta Län år 1848 varit till beloppet ungefärligen lika stor, som den under nästföregående år, samt motsvarat ortens behof, har, enligt meddelade uppgifter, förhållit sig sålunda:

Inom Grangärdes Söcken	210,588.		
„ Norr- och Söderberkes Socknar	37,054.		
„ Säthers Socken: Bispbergs stora grufva	36,006.		
„ „ „ Bispbergs vestra grufva	3,902.		
„ „ „ Nisshytte grufva	556.		
„ Svärdsjö Socken: Vindkärns-fältet	43,780.		
„ „ „ Sjögrufvan	3,765.		
„ Stora Tuna Socken	19,635.		
„ Åhls Socken	9,136.		
„ Garpenbergs Socken	<u>12,983.</u>		
	Transport	377,405.	479,302.

		Sk l malm.
	Transport	377,405. 179,302.
Inom Husby Socken	4,165.	
„ Wika Socken	5,189.	
„ Gagnefs Socken	1,270.	
„ Hedemora Socken	1,073.	
		389,102.

Westmanlands Län. Jemte det att malm-brytningen på Norbergs särskilda malmfält år 1848 fortgått och varit större än under föregående år, hafva äfven utom Norbergs Socken åtskilliga grufvor inom nedannämnde Socknar blifvit bearbetade.

Den uppbrutne malmen har utgjort:

Inom Norbergs Socken	165,424.	
„ Vestanforss och Skinskattebergs Socknar	44,394.	
„ Sala Socken	1,444.	
„ Harbo Socken	60.	
		181,322.

Örebro Län. Malmuppfordringen inom detta Län har år 1848 uppgått till följande belopp:

Inom Nora Bergslag	170,853.	
„ Lindes- och Ramsbergs Bergslager	53,086.	
„ Lekebergs Bergslag	4,562.	
„ Lerbäcks Bergslag	12,348.	
„ Nya Kopparbergs Bergslag	47,737.	
„ Hjulsjö Bergslag	16,890.	
„ Grythytte och Helleforss Bergslager	18,603.	
		324,079.

Berörde malm-uppfordring 324,079 Sk~~l~~ är den största, som hittills ägt rum inom Örebro Län, öfverskjutande med 8,319 Sk~~l~~ den för år 1847 uppgifne, samt med 76,615 Sk~~l~~ den i medeltal under de 5 åren 1842—1846.

Wermlands Län. Erforderlig malm-tillgång för tackjerns-tillverkningen inom Filipstads Bergslag har äfven år 1848 blifvit anskaffad dels genom ordentelig grufvetrytning, dels ock genom sofring af varphopar, hvilka finnas ej mindre vid bearbetade, än ock vid öde-

Transport 1,073,805.

SkÅ malm.

Transport 1,073,805.

lemnade grufvor och skärpningar. Den på detta sätt erhållna malmen har uppgått till följande belopp:

	Bruten malm. SkÅ	Plock-malm. SkÅ
Vid Tabergs malmfält	21,856.	5,154.
„ Nordmarks Odalfält	18,446.	3,744.
„ Finshytte-fältet	10,986.	6,348.
„ Haborshytte-fältet	13,022.	358.
„ Öfrige mindre fält i norra och vestra Bergslagen	10,296.	3,906.
„ Pehrsbergs Odalfält	15,908.	26,812.
„ Grufvorna på Yngshytte-grund . . .	24,442.	27,842.
„ Getö grufva på Bornshytte-grund . .	5,470.	1,804.
„ Långbanshytte-fältet	4,668.	4,878.
„ Kroppa-fältet	8,488.	194.
	<u>133,552.</u>	<u>81,040.</u>

Den brutne och sofrade malmen har således tillsammans utgjort 214,592.

Varande detta malm-belopp 11,782 SkÅ mindre än malmvinsten under år 1847, men deremot 18,959 SkÅ större, än den som erhöles i medeltal åren 1842—1846.

Elfsborgs Län. Af de på Dahlsland befintelige mindre grufvor har år 1848 icke någon varit under arbete.

Södermanland. Äfven detta år hafva af grufvorne på Utön endast Stor- eller Nyköpings-grufvan, samt Finn-grufvan blifvit arbetade; varande för grufvedriften härstädes angeläget att ständigt underhålla pumpning för uppfordringen af vattnet, i följd af tilloppet deraf från den för några år sedan anträffade vattenskölen. Malm-uppfordringen, som verkställes genom ångmaehin, har uppgått till . 68,455.

Malm-afskeppningen från Utön har deremot utgjort:

Till masugnar inom Norrbottens Län	4,250.
„ „ „ Vesterbottens Län	5,298.

Transport 1,356,552.

	Sk& malm.
	Transport 1,356,552.
Till masugnar inom Wester-Norrlands Län	49,704.
” ” ” Gefleborgs Län	29,645.
” ” ” Södermanlands Län	6,033.
” ” ” Östergöthlands Län	4,160.
” ” ” Elfsborgs Län	600.
” ” ” Calmar Län	8,822.
” ” ” Kronobergs Län	4,100.
	76,609.
Till Bruk i Finland	15,600.
	Summa afförd malm Sk& Vict. vigt 92,209.

Utgörande malm-inventarierna, som således under året blifvit minskade, vid slutet deraf 65,773 Sk& Tackj. vigt.

Vid de öfrige under arbete varande grufvorne i Södermanland har malm-uppfordringen uppgått till följande belopp:

Vid Förohla grufva i Svärta Socken	44,314.	
” Skottvångs grufva i Gåsinge Socken	8,000.	
” Elgsjö grufva i d:o d:o	4,000.	
” Nya Stafs grufva i Floda Socken	8,000.	
” Nya Skarndals grufva i d:o d:o	7,000.	
” Skalunda grufva i Skyllinge Socken	4,532.	
” Jerna grufvor i Jerna Socken	8,994.	
” Dam-grufvorna i Tunabergs Socken	2,755.	
” Starsätters grufva i Dunkers Socken	4,400.	52,992.

Östergöthland. Endast Nartorps grufva inom Skällviks socken har af de flere inom Skärgårds socknarne befintelige grufvor blifvit bearbetad; Och har malm-uppfordringen utgjort 17,403.

Calmar Län. Äfven detta år har, i anseende till befintelige större malm-inventarier vid grufvorne på Stensnäs malmfält inom Ukna Socken, icke någon af grufvorna derstädes varit under arbete; men deremot har Ankarsrums Bruksegare låtit bryta de honom till-

Transport 1,426,947.

	Skæ malm.	
	Transport	1,426,947.
hörige uti Tryserums Socken belägne Norrby och Olstorps grufvor, utur hvilka blifvit uppfordrade		2,500.
<i>Jönköpings Län.</i> Jemte det att på Tabergs malmberg inom		
Måsarps Socken blifvit lösbrutne	48,455.	
hafva Braås och Klafreströms Bruksegare låtit bearbeta den		
i Fröderyds Socken belägne Inglamåla jernmalms-grufva,		
hvarvid erhållits malm	746.	49,201.

Kronobergs Län. Inom detta Län hafva för den på sjömalm grundade tackjerns-tillverkning blifvit utur 66 särskilta sjöar upptagne 21,470 tunnor sjömalm, beräknade till en vigt af 26 Lispund vict. vigt per tunna.

Summa Bergmalm Skæ tackj. vigt 1,478,648.

Den uppfordrade jernmalmen utgjorde år 1847 — —	1,471,428.
I medeltal de 5 åren 1842—1846 — —	1,316,666.
„ „ 1837—1841 — —	1,318,325.

Bergshauptmännen vid Stora Kopparberget och Sala Silfververk samt vederbörande Bergmästare hafva år 1848 tillsammans utfärdat 1,456 mutsedlar, af hvilka 717 blifvit meddelade på nya uppfinningar, samt 739 på förut bearbetade ställen, allt på sätt efterföljande Tabell närmare utvisar:

<i>Mutsedlar</i> utfärdade på nya malm- och mineral-anledningar.	Gyldig käs.	Silfver- o. Blymaln.	Kopparmaln.	Jernmaln.	Stj- och Myr- maln.	Nickel.	Zink.	Cobolt.	Blyertz.	Svafvelkis.	Slifer.	Quartz.	Kalk och Limesten.	Ställen.	Kopparslagg- varp.	Jernmalns- och slagg- varp.	Summa.
Af Bergshauptmannen vid Stora Kopparberget	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	3
„ Bergmästaren i Kopparbergs och Westmanlands Län	—	26	18	80	—	—	—	—	—	—	—	—	13	2	—	—	139
„ „ i Nora Bergslags och Nerikes Bergmästaredöme	—	—	9	13	1	—	3	—	—	—	2	4	1	—	—	—	33
„ „ i Nya Kopparbergs och Lindes dito	—	—	9	4	100	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	117
„ „ i Wermlands dito	—	—	15	12	120	—	—	—	5	—	43	10	8	4	—	—	217
„ „ i Södermanlands och Östergöthlands dito	4	23	5	10	15	—	2	1	—	—	1	—	7	1	—	—	69
„ „ i Uplands och Gefleborgs Läns dito	—	—	2	—	17	—	—	—	—	—	—	4	7	—	—	—	30
„ „ i Kronobergs dito	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	4
„ „ i Wester-Norrlands dito	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	3
„ „ i Norr- och Westerbottens dito	—	—	1	2	94	1	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	102
Tillsammans på nya ställen	4	85	42	437	19	—	5	1	5	1	46	19	43	10	—	—	717
<i>Mutsedlar</i> utfärdade å förut bearbetade ställen.																	
Af Bergshauptmannen vid Sala Silfververk	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
„ Bergmästaren i Kopparbergs och Westmanlands Län	—	17	23	106	—	5	—	—	—	—	—	—	4	12	2	2	1
„ „ i Nora Bergslags och Nerikes Bergmästaredöme	—	—	1	—	23	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2
„ „ i Nya Kopparbergs och Lindes dito	—	—	1	2	48	—	—	—	—	—	—	—	8	1	1	—	2
„ „ i Wermlands dito	—	—	8	9	235	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	81
„ „ i Södermanlands och Östergöthlands dito	—	—	5	1	54	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1
„ „ i Uplands och Gefleborgs Läns dito	—	—	3	—	27	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	1
„ „ i Kronobergs dito	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	4
„ „ i Wester-Norrlands dito	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
„ „ i Norr- och Westerbottens dito	—	—	14	—	20	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35
Tillsammans på förut bearbetade ställen	—	51	39	514	1	5	—	—	—	—	2	5	26	3	5	88	739
Tillkomma de på nya malm-anledningar	4	85	42	437	19	—	5	1	5	1	46	19	43	10	—	—	717
Summa Mutsedlar	4	136	81	951	20	5	5	1	5	1	48	24	69	13	5	88	1,456

Deremot hafva hvilostånd på viss tid för grufvor och malm-anledningar blifvit beviljade, på sätt efterföljande Tabell utvisar:

	Silfver- och Blymaln.	Kopparmaln.	Jernmaln.	Sjö- och myr- maln.	Blyertz.	Skiffer.	Qvartz.	Kalk och Lim- sten.	Stålsten.	Jernmalms- varp.	Summa.
Inom Berghauptmannens vid Stora Kopparberget Jurisdiction	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	3
„ Westmanlands och Kopparbergs Läns Bergmästaredöme	44	9	86	1	1	—	—	—	—	—	144
„ Nora Bergslags och Nerikes dito	—	1	19	—	—	—	—	—	—	—	20
„ Nya Kopparbergs- och Lindes dito	25	21	38	—	—	—	—	—	1	—	85
„ Wermlands dito	33	6	69	—	2	3	—	6	—	21	140
„ Södermanlands och Östergöthlands dito	—	—	6	—	—	1	—	—	—	—	7
„ Uplands och Gelleborgs Läns dito	2	—	23	—	—	—	1	—	—	—	26
„ Wester-Norrlands dito	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	7
„ Norr- och Westerbottens dito	—	36	1	—	—	—	—	1	—	—	38
Summa Hvilostånd	74	82	243	1	3	4	1	7	1	21	437

2^{dra} Artikeln.

Tackjerns-blåsningen.

	Mas- ugnar i gång år 1848.	Blåsningstid.		Uppgifven tackjerns- tillverkning.	Antal fridygn.	Tionde tackjern.	
		dygn.	tim.	Tackjernsvigt.		Tackjernsvigt.	Sk&
Norrbottnens Län	3	464	4	3,164	164 $\frac{1}{2}$	—	—
Westerbottnens Län	4	415	—	2,552	8	26	14
Jemtlands Län	2	73	4	536	73 $\frac{1}{2}$	—	—
Wester-Norrlands Län	4	573	22	13,100	32	165	19
Gefleborgs Län. Helsingland	8	1,378	4	32,147	64	344	2
„ „ Gestrikland	48	2,166	12	47,979	152	477	19
Upsala Län	6	4,084	16	31,388	40	498	10
Stockholms Län	4	244	8	5,929	8	103	4
Kopparbergs Län	47	7,979	3	189,911	392	2,313	25
Westmanlands Län	16	4,933	13	38,009	331 $\frac{1}{2}$	532	9
Örebro Län	60	9,852	17	190,444	536 $\frac{1}{4}$	2,566	1
Wermlands Län	26	3,682	9	95,746	215 $\frac{1}{2}$	4,471	—
Södermanlands Län	5	4,171	15	19,749	56	194	6
Östergöthlands Län	2	472	19	8,274	8	406	13
Elfsborgs Län	4	139	—	2,009	139	—	—
Calmar Län	9	4,341	9	17,729	8	283	15
Jönköpings Län	13	2,498	9	22,950	240 $\frac{1}{2}$	358	10
Kronobergs Län	7	4,405	19	10,280	287 $\frac{1}{2}$	256	1
Summa	229	35,946	12	731,863	2,755	9,397	24

Uti förberörde tackjerns-belopp 731,863 Sk& ingå 23,287 Sk& vid sjelfva masugnarne tillverkad gjutgods, hvadan för Smidet återstå 708,576 Sk& tackjern, af hvilket sistnämnde belopp likväl måste afräknas nödigt tackjern för omsmältning vid de egentelige Gjuterierne; Och som, på sätt efterföljande Artiklar

närmare utvisa, Stång- och Ämnes-jerns smidet uppgått till 649,038 *Skz* samt tillverkningen vid Gjuterierne till 21,733 *Skz*, synes häraf, att 1848 års tackjerns-production varit för behofven fullt tillräcklig.

Den på Tabellen upptagne blåsningstiden 35,946 dygn 12 timmar är 398 dygn 4 timmar längre, än den under år 1847, samt öfverskjuter med 4,321 dygn blåsningstiden i medeltal under de 5 åren 1842—1846 och med 1,221 dygn medeltiden för blåsningarne under qvinqvennium 1837—1844.

Vid jemförelse med uppgifterne uti Collegii underdåniga Berättelser för de föregående åren ådagaläggas äfven, att 1848 års tackjerns-tillverkning, 731,863 *Skz*, till beloppet den största hittills i Riket åstadkomna, varit 23,740 *Skz* större, än den under året näst förut, öfverstigande med 120,529 *Skz* medelproduction under de 5 åren 1842—1846 samt med 137,602 *Skz* medelbelopp af tillverkningen under qvinqvennium 1837—1844.

Fördelas 1848 års tackjerns-production på blåsningdygnen under samma år, uppgår beloppet på hvarje sådant dygn till 20,36 *Skz*. Skz

Tillverkningen per dygn utgjorde år 1847 — 19,92.

„ i medeltal åren 1842—1846 — 19,33.

„ „ „ 1837—1844 — 17,41.

Af den sammanräknade tackjerns-tillverkningen 731,863 *Skz* belöpa på de egentelige till afsalu blåsande Tackjerns-Bergslagerne, följande kvantiteter:

	Mas- ognar i gång.	Blåsningstid.		Tackjerns- tillverk- ning.	Production af tackjern på Blås- ningsdygn.
		dygn.	tim.		
Wester Bergslagen eller Grangärdes, Norr- och Söderberkes Socknar inom Koppar- bergs Län	24	3,924	23	96,073	24,48
Norbergs Bergslag inom Westmanlands Län	14	1,722	2	34,044	19,75
Nya Kopparbergs, Hellefors, Grythytte och Hjulsjö Bergslager inom Örebro Län	18	2,762	10	58,921	24,37
Nora Bergslag inom dito Län	13	2,035	19	39,979	19,63
Lindes- och Ramsbergs Bergslager inom dito Län	9	4,398	14	26,610	19,03
Lekebergs- och Carlskoga Bergslager inom dito Län	13	2,563	11	46,007	17,95
Filipstads Bergslager inom Wermlands Län	23	3,223	1	79,484	24,69
Summa inom de egentelige Bergslagerne	144	17,630	8	381,088	21,61
I följd hvaraf tillverkningen utom de egen- teliga Bergslagerne utgjort	115	18,316	4	350,775	19,15
Summa	229	35,946	12	731,863	20,36

Tackjerns-production på hvarje blåsning-dygu i Riket har väl år 1848 uppgått till 20,36 *Skål*, ifrån att, på sätt här ofvan synes, per medium åren 1837—1844 hafva varit 17,11, i följd hvaraf tillökningen på hvarje sådant dygu, under de sistförflutne 12 åren utgör 3,25 *Skål*; men om man, hvad tillkomsten af denna högre dygus-tillverkning beträffar, afser förhållandet dermed inom och utom Bergslagerne, finnas blåsningarne inom Bergslagerne egenteligen hafva varit de, som på seduare åren mest bidragit till ifrågavarande gynsamme resultat, så mycket mera anmärkningsvärdt som motsatsen förut ägt rum.

Varande förhållandet härmed följande:

	Inom Bergslag.	Utom Bergslag.
	Skål	Skål
Tackjerns-production per dygu år 1848	— 21,61	— 19,15.
” ” ” ” 1847	— 21,15	— 18,41.
” i medeltal åren 1842—1846	— 19,68	— 18,91.
” ” ” 1837—1844	— 16,35	— 17,80.

Emellertid och då bättre samt rikare malmer finnas att tillgå uti Bergslagerne, och dervarande af många delegare sammansatte Hyttelag sluteligen mer och mer tillägna sig de först vid Bruksegarnes masugnar införde förbättringar uti smältnings-processen, förklaras häraf orsaken till det nu, hvad productionens förhållande till blåsning-dygu vidkommer, uppgifne olika resultat inom och utom Bergslag.

Af de 2,755 fridygn, hvilka finnas upptagne på Tabellen öfver årets tackjerns-tillverkning, utgöra 969 dygn hela blåsningstiden för efterföljande under frihets-år varande masugnar, nemligen: Selets, Avarfors och Gyljens masugnar i Norrbotten; Ljusnedals och Rönnöfors masugnar i Jemtlands Län; Molnebo och Lienshytte masugnar i Westmanland; Billingsfors masugn på Dalmland; Unnarvys masugn i Jönköpings Län; samt Säfsjöströms masugn i Kronobergs Län; men de öfriga 1,786 dygnen äro de vanliga så kallade fridygnen, hvilka enligt Författningarne få beräknas så väl vid hvarje blåsning början, som då masugn ombygges, eller ny pipa deruti insättes.

Af Eders Kongl. Majts och Kronans Tionde-tackjern 9,397 *Skål* 24 *Lå* 14 *Å*, som, enligt Eders Kongl. Majts Nådiga Kungörelse af den 29 November 1844, angående nedsättning under viss tid af den för tackjerns-tillverkningen utgående tionde-afgift, utgör endast hälften af det belopp, som efter faststälde grunder eljest skolat erläggas, hafva vederbörande masugns-egare lemnat följande quantum in natura, nemligen:

	Skk.	Lk.	Ö.
Inom Nya Kopparbergs och Lindes Bergmästaredöme	157.	3.	1.
„ Westmanlands- och Kopparbergs Läns dito	823.	6.	16.
„ Nora Bergslags och Nerikes dito	124.	8.	16.
„ Wermlands dito	484.	3.	6.
	<hr/>		
	Summa Skk.	1,588.	21. 19.

Deremot har det återstående beloppet 7,809 Skk 2 Lk 15 Ö af tionde tack-jernet blifvit löst med penningar, enligt följande af Kammar-Collegium, Stats-Contoret och Bergs-Collegium upprättade taxa, nemligen:

	Banco	R:dr sk.
För masugnarne under Löfsta, Österby, Gimo och Rånäs Bruk	12.	—
„ dito „ Forssmarks, Gysinge, Strömsbergs och Ullfors Bruk samt Harnäs masugn	10.	24.
„ dito „ Skebo, Hørgs, Wattholma och Söderfors Bruk	10.	—
„ dito „ Elfkarleö Bruk	8.	24.
„ dito uti Norbergs och Skinskattebergs Bergslager	6.	40.
„ dito „ Nora Bergslag i Örebro Län	6.	24.
„ dito „ Lindes dito i dito	6.	16.
„ dito „ Ramsbergs dito i dito	6.	—
„ dito „ Lekebergs dito i dito	7.	8.
„ dito „ Lerbäcks dito i dito	7.	24.
„ dito „ Nya Kopparbergs dito i dito	5.	24.
„ dito „ Hjulsjö dito i dito	5.	40.
„ dito „ Grythytte och Hellefors Bergslager i dito	6.	16.
„ dito „ Carlskoga Bergslag i dito	7.	32.
„ dito „ Filipstads östra Bergslag i Wermlands Län	7.	32.
„ dito „ Filipstads norra och vestra Bergslag samt för öfrigt inom Wermlands Län	6.	40.
„ dito „ Grangärdes Bergslag i Kopparbergs Län, utom Persbo masugn	5.	40.
„ dito „ Norrberkes dito i dito	6.	8.

		Banco R:dr sk.
För masugnarne uti Söderberkes, Tuna, Säfsens och Floda Socknar,		
	jemte Persbo masugn i Kopparbergs Län . . .	6. 20.
„ dito „	Öster-Bergslagen i Kopparbergs Län, samt af masugnarne till Dådrans och Svartnäs Bruk i samma Län	6. 32.
„ dito „	Öster-Dalarnne med undantag af sistnämnde Bruks masugnar	6. —
„ dito „	Södermanlands- och Östergöthlands Län	6. 24.
„ dito „	Tabergs Bergslag och inom Jönköpings Län, med undantag af Ohs, Bruzaholms och Åminne masugnar	7. —
„ dito „	Calmar och Kronobergs Län samt Ohs, Bruzaholms och Åminne masugnar i Jönköpings Län	5. 24.
„ dito „	Öfvarsjö och Thorsåkers Bergslager samt i allmänhet för masugnarne inom Gefleborgs, Wester-Norrlands, samt Norr- och Westerbottens Län . . .	6. 24.

För öfrigt har för vissa masugnar i de Norra Länen, i hittills vanlig ordning åtnjutits den, i följd af dem tillhörande svagare malmfång, till 3 R:dr 32 sk. beviljade nedsättning i lösen för hvarje *Sk&* Tionde-tackjern.

3^{dje} Artikeln.

Gjutgods-tillverkningen och Gjuterierne.

	Uppgifven Gjutgods-tillverkning vid Masugnarne år 1848. Tackjernsvigt.
	Sk \ddot{a}
Westerbottens Län	71
Jemtlands Län	51
Wester-Norrlands Län	120
Gefleborgs Län. Helsingland	266
” ” Gestrikland	152
Kopparbergs Län	2,012
Westmanlands Län	914
Örebro Län	2,784
Wermlands Län	1,594
Södermanlands Län	7,953
Östergöthlands Län	2,947
Elfsborgs Län	360
Calmar Län	919
Jönköpings Län	498
Kronobergs Län	2,646
Summa Gjutgods	23,287

Den uppgifne Gjutgods-tillverkningen 23,287 Sk \ddot{a} är 2,507 Sk \ddot{a} större, än den för år 1847 antecknade, och öfverskjuter med 4,192 Sk \ddot{a} medel-tillverkningen under de 5 åren 1842—1846 samt med 2,286 Sk \ddot{a} productions-beloppet per medium under qvinqvennium 1837—1841.

Genom omsmältning af tackjern, för hvilket ändamål så kallade Cupol- eller Reverber-ugnar begagnas, har gjutgods-tillverkningen vid Gjuterierne år 1848 uppgått till nedan antecknade belopp:

	Sk \mathcal{E} .		Banco R:dr.
Vid Bergsunds Gjuteri i Stockholm	1,299	tillverkningsvärde *)	62,800.
„ Ludvigsbjergs dito i dito	360	ditto	6,480.
„ Kungsholmens dito i dito	1,200	ditto	21,600.
„ Robertsfors ditto i Westerhotten	440	ditto	7,920.
„ Gefle ditto	563	ditto	40,134.
„ Forssbacka ditto i Gestrikland	993	ditto	47,874.
„ Dormsjö ditto i Kopparbergs Län	1,654	ditto	29,772.
„ Furudals ditto i dito	1,036	ditto	48,648.
„ Klosters ditto i dito	83	ditto	4,494.
„ Krokfors ditto i Örebro Län	899	ditto	23,122.
„ Carlsdals ditto i dito	1,901	ditto	34,218.
„ Brevfvens ditto i dito	1,468	ditto	26,424.
„ Åkers ditto i Södermanland	991	ditto	47,838.
„ Tunabergs ditto i dito	276	ditto	4,968.
„ Motala ditto i Östergöthland	1,849	ditto	33,322.
„ Finspångs ditto i dito	282	ditto	5,076.
„ Ankarsrums ditto i Calmar Län	1,900	ditto	34,200.
„ Öfverrums ditto i dito	202	ditto	3,636.
„ Öremo ditto i Kronobergs Län	78	ditto	4,404.
„ Delary ditto i dito	317	ditto	5,706.
„ Huseby ditto i dito	85	ditto	4,530.
„ Götheborgs ditto	1,746	ditto	25,877.
„ Jonserefs ditto i Elfsborgs Län	640	ditto	40,980.
„ Malmö ditto	1,048	ditto	48,864.
„ Helsingborgs ditto	453	ditto	8,682.
Summa Gjutgods	24,733.	Summa tillverk. värde	432,569.

* Då tillverkningsvärdet icke blifvit uppgifvet, har det utförts efter 18 R:dr Bco per Sk \mathcal{E} .

Enligt Tullverkets räkenskaper har exporten af Gjutgods år 1848 förhållit sig, på sätt efterföljande Tabell närmare utvisar:

	Bomber, Kolor och Kanoner.		Grytor och Kittlar m. m.		Summa.		Diverse gjutgods ej specificerad, men upptaget i penningvärde.	
	Sk \ddot{e}	L \ddot{e}	Sk \ddot{e}	L \ddot{e}	Sk \ddot{e}	L \ddot{e}	R:dr	sk.
Till Norrige	166	—	—	—	166	—	—	—
„ Finland	637	15	344	—	948	15	5,058	—
„ Preussen	1,122	—	—	—	1,122	—	25,483	36
„ Danmark	674	10	3	—	674	10	173	16
„ Nederländerne	1,478	—	—	—	1,478	—	—	—
„ Brasilien	2	—	—	—	2	—	—	—
„ Asiatiska utom Medelhafvet belägne Länder	—	—	—	—	—	—	50	—
Summa export af Gjutgods	4,077	5	344	—	4,391	5	30,765	4

4de Artikeln.

Stång- och Ämnesjerns-Smidet.

Af den anledning, att Eders Kongl. Majts Nådiga Förordning af den 27 April 1846, angående Stångjerns-smidet och den gröfre jernförädlingen, från och med det år, som är föremål för denna underdåniga Berättelse, började träda i verkställighet, har Collegium, för att äfven göra åskådligt, huru den frihet, hvad Smidets bedrivande vidkommer, som uti högstberörde Kongl. Förordning, under vissa villkor, blifvit de Bruksegare, som derom sig anmäla, medgifven, första året begagnats, i stället för en Tabell öfver Stång- och Ämnesjerns-smidet, som förut varit vanligt, nu upprättat nedanstående tvänne Tabeller, af hvilka den ena upptager de härdar och puddlings-ugnar, för hvilka bestämd tillverk-

ningssätt blifvit bibehållen och den andra de smides-verkstäder, hvilkas egare under året anmält sig till oinskränkt tillverknings-rätt.

	Smides-Verkstäder med bestämd tillverknings-rätt.													
	Härdar.	Puddlings-ugnar.	Frälserrätt.			Privilegierade Smidet.			Uppgifven Stång- och Ämmes-jerns tillverknig.			Hammar-skatten å privilegierade Smidet.		
			Sk ö	L ö	Ö	Sk ö	L ö	Ö	Sk ö	Sk ö	L ö	Ö		
			Bergs	vi	gt.	Bergs	vi	gt.	Bergsvigt.	Bergs	vi	gt.		
Norrbottnens Län . . .	24	—	—	—	—	8,950	—	—	4,622	89	10	—		
Westerbottnens Län . .	10	—	45	—	—	4,500	—	—	3,866	45	—	—		
Jemtlands Län	9	—	—	—	—	3,700	—	—	420	37	—	—		
Wester-Norrlands Län	69	—	122	10	—	33,808	—	—	29,581	338	15	2		
Gefleborgs Län. Hel-														
singland	57	—	315	—	—	28,135	19	—	31,852	281	7	4		
„ „ Gestrikland	71	—	300	—	—	34,126	6	—	36,979	341	5	5		
Upsala Län	17	—	700	—	—	9,675	—	—	15,456	96	15	—		
Stockholms Län	49	—	1,264	8	5	9,085	11	15	12,377	90	17	2		
Kopparbergs Län	146	—	371	18	—	62,399	16	8	70,442	623	19	19		
Westmanlands Län . . .	81	2	1,372	—	—	36,271	6	—	39,420	362	14	—		
Örebro Län	100	—	4,002	5	—	40,020	—	—	45,518	400	4	—		
Wermlands Län	198	—	2,261	5	—	97,874	10	10	83,079	978	10	8		
Götheborgs- och Bohus														
Län	1	—	—	—	—	500	—	—	710	5	—	—		
Södermanlands Län . . .	36	—	805	—	—	11,215	—	—	13,425	112	3	—		
Östergöthlands Län . . .	62	—	1,155	15	—	22,548	4	—	24,286	225	9	13		
Skaraborgs Län	17	—	345	10	—	6,793	—	—	8,262	67	18	16		
Elfsborgs Län	37	—	7	10	—	18,983	5	—	22,608	189	16	13		
Calmar Län	33	—	495	—	—	9,500	—	—	11,444	95	—	—		
Jönköpings Län	34	—	800	—	—	13,953	6	—	12,524	139	10	14		
Kronobergs Län	22	—	285	—	—	6,564	18	—	6,493	65	13	—		
Summa	1,043	2	14,648	1	5	458,604	15	13	473,364	4,586	—	19		

Smides-Verkstäder med oinskränkt tillverknings-rätt.													
Härdar.	Pudd- lings- ugnar.	Frälse-rätt.			Det på dessa Verk- städer förut pri- vilegerade Smidet.			Uppgifven Stång- och Ämnes- jerns-till- verkning.			Erlagd Hamarskatt.		
		Sk \textasciix	L \textasciix	Ö	Sk \textasciix	L \textasciix	Ö	Sk \textasciix	Sk \textasciix	L \textasciix	Ö		
		Bergs	vi	gt.	Bergs	vi	gt.	Bergsvigt.	Bergs	vi	gt.		
Westerbottens Län . .	8	—	—	—	3,316	13	—	3,772	32	—	—		
Wester-Norrlands Län	3	45	—	—	1,350	—	—	1,193	12	—	—		
Gefleborgs Län. Hel- singland	5	—	—	—	2,250	—	—	4,004	20	—	—		
„ „ Gestrikland	30	90	—	—	16,090	11	3	18,002	156	14	2		
Upsala Län	12	240	—	—	4,063	6	—	5,460	54	12	—		
Kopparbergs Län . . .	33	—	—	—	16,151	13	—	20,508	192	15	—		
Westmanlands Län . .	47	880	10	—	25,624	7	—	28,947	269	19	8		
Örebro Län	67	420	—	—	33,765	6	—	40,790	349	7	5		
Wermlands Län . . .	53	367	10	—	25,160	—	—	32,076	321	17	—		
Götheborgs och Bobus Län	—	2	—	—	—	—	—	1,224	12	4	18		
Södermanlands Län . .	7	90	—	—	3,200	—	—	5,625	55	7	—		
Östergöthlands Län . .	10	258	15	—	3,364	19	—	9,213	84	6	1		
Skaraborgs Län	4	125	—	—	1,675	—	—	2,386	23	17	6		
Elfsborgs Län	3	—	—	—	900	—	—	1,355	12	—	—		
Jönköpings Län	2	—	—	—	666	13	—	1,119	11	13	7		
Summa	284	7	2,516	15	137,579	3	3	175,674	1,608	13	7		

De på dessa tvänne Tabeller för år 1848 upptagne tillverknings-belopp utgöra sammanlagde 649,038 Sk \textasciix Stång- och Ämnesjern, hvilket quantum är 29,166 Sk \textasciix större, än det under år 1847 ästadkomna, öfverskjutande med 75,655 Sk \textasciix medel-tillverkningen under de 5 åren 1842—1846, samt med 88,167 Sk \textasciix tillverkningen per medium under qvinqvennum 1837—1841.

Sammanräknas smides-verkstäderna, finnas de vara 1,327 härdar och 9 puddlingsugnar; Och hafva 4 Smälthärdar och 3 puddlingsugnar under året tillkom-

mit, hvaremot 22 härdar blifvit nedlagde, enligt derom gjorda ansökningar och meddelade tillstånds-resolutioner.

Förofrigt inhemtas af Tabellerne och härledas af uppgifterne uti desamma följande resultat: Att, enligt de anmälanden om oinskränkt tillverkningsrätt, som af Bruksegare blifvit under året hos vederbörande Bergmästare gjorde, har sådan rätt utöfvats vid 284 härdar samt vid 7 med sådan rätt tillätne puddlingsugnar, hvaremot den bestämda smidesrätten blifvit bibehållen för de öfrige 1,043 härdarne jemte 2:ne uti Westmanland till puddlings-ugnar förvandlade härdar: Att då tillverknings-beloppet vid förenämde 284 härdar och 7 puddlings-ugnar, hvilka förut varit privilegierade till 140,095 *Sk* smide, frälserätten deruti inberäknad, uppgått till 175,674 *Sk*, utgör det på hvarje sådan med oinskränkt smidesrätt varande verkstad 604 *Sk*, hvaremot, och då uppgifna tillverkningen vid de härdar och 2:ne puddlings-ugnar, hvilkas egare icke anmält sig till en dylik frihet, finnes vara 473,364 *Sk*, blifver tillverknings-beloppet på hvarje af dem 453 *Sk*, men något mera eller 468 *Sk*, om från beräkningen afdragas 33 härdar, hvilka, ehuru tillätne, ännu icke blifvit uppförde: Att den för oinskränkta smidet erlagde hammarskatt utgjort 1,608 *Sk* 13 *L* 7 *Ö*, hvarföre, och då efter beräkning af den uti Eders Kongl. Maj:ts högstberörde Nådiga Förordning stadgade minimiskatt af 4 *Sk* på hvarje härd, minimi-skatten på ifrågavarande 284 härdar och 7 puddlings-ugnar utgör endast 1,164 *Sk*, hafva 444 *Sk* 13 *L* 7 *Ö* blifvit erlagde utöfver samma minimi-beräkning: Att den utgjorda hammarskatten 1,608 *Sk* 13 *L* 7 *Ö* svarar emot en tillverkning af 160,866 *Sk*; men att, då det i sjelfva verket idkade smidet uppgått till 175,674 *Sk*, har skillnaden eller 14,808 *Sk* gått i afräkning på de vid Bruken befintliga rest-smiden, för hvilka utskylder till Eders Kongl. Maj:ts och Kronans förut blifvit utgjorde: Att privilegierade smidet vid de med bestämd tillverkningsrätt varande 1,043 härdar och 2 puddlings-ugnar väl är på Tabellen upptaget till 458,604 *Sk*, dock som af detta belopp omkring 17,000 *Sk* smide, hörande till de här ofvan omnämde ännu ej uppförde härdar, under tiden är skattefritt, återstå 441,604 *Sk*, samt, om frälserätten 14,648 *Sk* dertill lägges, 456,252 *Sk*; men att likväl vid ifrågavarande verkstäder blifvit tillverkade 473,364 *Sk*, eller 17,112 *Sk* utöfver nyssnämde belopp, motsvarande dessa 17,112 *Sk* det rest-smide, som vid dessa härdar blifvit under året tillgodgjordt: Att rest-smidet vid de Bruk, hvilkas egare begagnat sig af oinskränkt tillverknings-rätt, således blifvit i större förhållande återtaget, än vid de öfrige, för hvilka icke någon anmälan om dylik rätt blifvit gjord, så att, om det tillgodogjorda restsmidet fördelas på härdarne, kommer på hvarje af dem vid de förra Bruken omkring 52 *Sk*, men på hvarje härd vid de sednare endast vid pass 16 *Sk*: samt att beloppet af Eders Kongl. Maj:ts och Kronans hammarskatts-jern 6,194 *Sk* 14 *L* 6 *Ö*, om jemförelse göres med förhållandet i detta hänseende under nästföregående åren, är 150

Sk \ddot{a} större, än under år 1847, samt öfverskjuter med 145 Sk \ddot{a} medelbeloppet under de 5 åren 1842—1846; dock bör härvid icke lemnas obemäldt, att af det uti Collegii underdåniga Berättelser för hvarje år antecknade belopp hammarskatts-jern, alltid något mindre afdrag måste göras för de hårdar, hvilka väl blifvit tillåtna att anläggas, men icke hunnit uppföras, på sätt här ofvan är i underdånighet omnämndt, i afseende på förhållandet härmed under nu ifrågavarande år 1848.

Enligt Våg-räkenskaperne hafva under smides-året 1848 från Bruken på Rikets vågar inkommit 581,138 Sk \ddot{a} 2 L \ddot{a} 18 \ddot{a} Stångjern, samt 71,060 Sk \ddot{a} 16 L \ddot{a} 11 \ddot{a} Jern-manufactur, eller tillsammans 652,198 Sk \ddot{a} 19 L \ddot{a} 9 \ddot{a} , hvar emot under samma tid till inrikes förbrukning blifvit från vågarne afförde 35,956 Sk \ddot{a} 10 L \ddot{a} 6 \ddot{a} Stångjern, samt 32,546 Sk \ddot{a} 7 L \ddot{a} 6 \ddot{a} Jern-manufactur, eller sammanräknade 68,502 Sk \ddot{a} 17 L \ddot{a} 12 \ddot{a} allt Stap. st. vigt.

Till export hafva deremot under smides-året blifvit från vågarne afvägde 453,005 Sk \ddot{a} 8 L \ddot{a} 10 \ddot{a} Stångjern, samt 36,382 Sk \ddot{a} 11 L \ddot{a} 12 \ddot{a} Jern-manufactur, eller tillsammans Sk \ddot{a} 489,388. — 2.

Exporten af Stångjern och Jernmanufactur utgjorde år 1847	—	631,281.	5.	14.		
”	”	1846	—	608,944.	18.	6.
”	”	1845	—	619,242.	5.	6.
”	”	1844	—	606,772.	1.	19.
”	”	1843	—	451,592.	13.	3.
	I medeltal åren 1838—1842	—	556,494.	19.	17.	
	”	1833—1837	—	448,322.	18.	—
	”	1823—1832	—	416,657.	18.	13.

Upptages nu endast exporten af Stångjern under smides-året 1848, så finnes förhållandet dermed hafva varit på följande sätt:

	Sk \ddot{a} .	L \ddot{a} .	\ddot{a} .
Från Stockholms våg	251,047.	2.	2.
” Götheborgs dito	139,840.	7.	10.
” De öfriga Stapelstads-vågarne	57,076.	10:	19.
” Vissa Städer och Landthamnar	5,444.	7.	19.
Summa Stångjerns-export	453,005.	8.	10. Stap. vigt.
Stångjerns-exporten utgjorde år 1847	593,572.	6.	19.
” ” ” ” 1846	572,966.	17.	—
” ” ” ” 1845	570,009.	—	1.

	Sk.	L.	Ö.
Stångjerns-exporten utgjorde år 1844	555,244.	3.	16.
” ” ” ” 1843	404,517.	10.	7.
I medeltal åren 1838—1842	523,328.	4.	4.
” ” ” ” 1833—1837	420,174.	3.	15.
” ” ” ” 1823—1832	387,365.	13.	5.

Inventarierna af Stångjern på Rikets vågar hafva vid slutet af smides-året 1848 funnits vara:

	Sk.	L.	Ö.
På Stockholms våg	154,927.	13.	18.
” Götheborgs dito	96,210.	15.	9.
” De öfrige Stapelstads-vågarne	34,093.	7.	1.
” Uppstads-vågarne	8,199.	19.	—

Summa Stångjerns-inventarier 293,431. 15. 8. Stap. vigt.

Stångjerns-inventarierna utgjorde år 1847	197,084.	17.	10.
” ” ” ” 1846	235,224.	9.	18.
” ” ” ” 1845	250,474.	2.	8.
” ” ” ” 1844	287,018.	17.	8.
” ” ” ” 1843	387,251.	8.	2.
” I medeltal åren 1838—1842	264,112.	4.	1.
” ” ” ” 1833—1837	196,194.	13.	4.
” ” ” ” 1822—1832	167,173.	3.	15.

Exporten af Stångjern, då destinations-orterna tillika utsättas, har, i enlighet med Tullverkets för Calender-året uppställda räkenskaper, uppgått till det belopp, som efterföljande Tabell utvisar, nemligen:

		Stapelstads- vigt.
		Sk. R.
Till	Norrige	har exporterats 3,130
„	Finland	8,028 $\frac{1}{2}$
„	Preussen	25,204 $\frac{3}{4}$
„	Danmark	47,445 $\frac{1}{2}$
„	Mecklenburg	7,880 $\frac{1}{2}$
„	Lybeck	23,729
„	Hamburg	585
„	Bremen	15,973 $\frac{1}{4}$
„	Hannover och Oldenburg	2,335 $\frac{3}{4}$
„	Nederländerne	15,357
„	Belgien	556
„	Stora Britannien och Irland	145,767 $\frac{3}{4}$
„	Frankrike	17,331
„	Portugal med Madera, Cap Verds Öarne och Azorerne	24,243 $\frac{1}{4}$
„	Italien utom Österrikiska besittningarne	2,338 $\frac{3}{4}$
„	Österrikiska Staterne	303
„	Gibraltar och Malta	500
„	Algierien	2,293
„	Öfrige delar af Afrika	1,863 $\frac{1}{2}$
„	Asiatiska utom Medelhafvet belägna Länder samt Australien	10,069 $\frac{3}{4}$
„	Förenta Staterne i Norra Amerika	124,944 $\frac{1}{2}$
„	Vestindiska öarne	400 $\frac{1}{2}$
„	Brasilien	40,114 $\frac{1}{2}$
Summa Stångjerns-export		490,091 $\frac{1}{2}$

Utöfver denna Stångjerns-export hafva äfven, med Eders Kongl. Majts Nädiga tillstånd, så kallade smältstycken blifvit utförde, nemligen:

	Sk. R.
Till Stora Britannien och Irland	1,154 $\frac{1}{2}$.
„ Förenta Staterne i Norra Amerika	204 $\frac{1}{4}$.

Summa export af Smältstycken 1,352 $\frac{3}{4}$.

I enlighet med den af Kammar-Collegium, Stats-Contoret och Bergs-Collegium för året upprättade taxa, hafva lösnings-priserne för Eders Kongl. Majts och Krouans Hammarskatts-jern blifvit sålunda fastställda per Sk. R.:

	Banco	R:dr. sk.
För Löfsta, Österby, Gimo och Rånäs Bruk	28.	—
„ Forssmarks, Strömsbergs, Ullforss och Gysinge Bruk	25.	—
	För	

	Banco
För Skebo, Hargs, Vattholma och Söderfors Bruk	Rdr. sk. 23. —
„ Elfkarleö Bruk	18. —
„ Alla öfrige Stångjernsverk uti hvad ort eller Län i Riket som helst	44. 36.
„ Ännes-verken	44. 36.
„ Bergsmanshamnarne	44. —

5te Artikeln.

Jern-Manufactur-tillverkningen.

	Uppgifven Jernmanufac- tur-tillverk- ning för år 1848.
	Bergsvigt. <hr/> Sk ^{te}
Norrbottns Län	446
Westerbottns Län	911
Jemtlands Län	122
Wester-Norrlands Län	2,546
Gefleborgs Län. Helsingland	205
„ „ Gestrikland	4,290
Upsala Län	4,226
Stockholms Län	607
Kopparbergs Län	11,894
Westmanlands Län	3,880
Örebro Län	7,888
Wermlands Län	14,555
Götheborgs och Bohus Län	623
Södermanlands Län	6,749
Östergöthlands Län	11,114
Skaraborgs Län	739
Elfsborgs Län	4,705
Calmar Län	4,814
Jönköpings Län	1,986
Kronobergs Län	1,720
Summa Jernmanufactur	75,020

Jernmanufactur-tillverkningen 75,020 *Sk* är 6,070 *Sk* större, än den för år 1847 uppgifne, och öfverskjuter med 1,615 *Sk* medel-tillverkningen under de 5 åren 1842—1846 samt med 13,101 *Sk* tillverknings-beloppet per medium under qvinqvennum 1837—1844.

Enligt Våg-räkenskaperne hafva under smides-året 1848 från Bruken på Rikets vågar inkommit 74,060 *Sk* 6 *L* 11 *℔* Jernmanufactur, hvaremot under samma tid till inrikes förbrukning blifvit från vågarne afförde 32,546 *Sk* 7 *L* 6 *℔* allt Stap. st. vigt.

Exporten af Jernmanufactur under smides-året 1848 har deremot utgjort:

Från Stockholms våg	16,670.	5.	19.
„ Götheborgs våg	40,920.	1.	10.
„ De öfrige Stapelstads-vågarne	7,798.	14.	4.
„ Vissa Städer och Landthamnar	993.	9.	19.

Summa Jernmanufactur-export 36,382. 11. 12. Stap.vigt.

Jernmanufactur-exporten utgjorde år 1847	37,708.	18.	15.
„ „ „ „ 1846	35,978.	1.	6.
„ „ „ „ 1845	49,233.	5.	5.
„ „ „ „ 1844	54,527.	18.	3.
„ „ „ „ 1843	47,075.	2.	16.
„ I medeltal åren 1838—1842	33,166.	15.	13.
„ „ „ 1833—1837	28,148.	14.	5.
„ „ „ 1823—1832	29,292.	5.	8.

Inventarierna af Jernmanufactur på Rikets vågar hafva vid slutet af smides-året 1848 funnits vara:

På Stockholms våg	16,238.	4.	7.
„ Götheborgs våg	48,781.	16.	11.
„ De öfrige Stapelstads-vågarne	672.	7.	14.
„ Uppstads-vågarne	543.	2.	—

Summa inventarier af Jernmanufactur 36,205. 10. 12. Stap.vigt.

Inventarierna utgjorde år 1847	34,274.	15.	15.
„ „ „ 1846	43,920.	17.	4.
„ „ „ 1845	44,547.	3.	6.

Inventarierne utgjorde år 1844	38,920.	13.	6.
„ „ „ 1843	38,125.	2.	9.
I medeltal åren 1838—1842	26,033.	14.	9.
„ „ 1833—1837	30,387.	11.	14.
„ „ 1823—1832	30,607.	8.	16.

Exporten af Jernmanufactur, då destinations-orterne tillika utsättas, har, i enlighet med Tullverkets för Calender-året uppställda räkenskaper, uppgått till det belopp, som efterföljande Tabell utvisar, nemligen:

Jernmanufactur-exporten år 1848, enligt Tullverkets Räkenskaper.

	Smide Ankare och Dreggar.		Hamrar och Ståld		Bandjern.		Bult- och Gallertjern.		Sänk-smide.		Skär- och Knippjern.		Saltpanne-plåtar.		Plåtar öfvertent.		Plogbills-ämnen.		Kettingar.		Spik.		Stål.		Diverse Jernmanufactur.		Summa.			
	Sk	Lb	Sk	Lb	Sk	Lb	Sk	Lb	Sk	Lb	Sk	Lb	Sk	Lb	Sk	Lb	Sk	Lb	Sk	Lb	Sk	Lb	Sk	Lb	Sk	Lb	Sk	Lb		
Till Norrige . . .	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
” Finland . . .	27	5	108	10	317	15	664	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
” Preussen . . .	—	—	—	—	10	15	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
” Danmark . . .	—	—	—	—	456	15	386	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
” Mecklenburg . .	—	—	—	—	158	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
” Lybeck . . .	—	—	—	—	105	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
” Hamburg . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
” Bremen . . .	—	—	—	—	12	15	31	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
” Hannover och Oldenburg . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
” Nederländerna . .	—	—	—	—	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
” Belgien . . .	—	—	—	—	96	5	77	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
” Stora Britannien och Irland . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
” Frankrike . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
” Portugal med Madera, Cap-Verdes öarne och Azorerne . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
” Italien utom Österrikiska besittningarne . . .	—	—	—	—	237	10	15	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
” Österrikiska Staterne . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
” Algerien . . .	—	—	—	—	52	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
” Öfrige delar af Afrika . . .	—	—	—	—	42	15	62	—	83	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
” Asiatiska utom Medelhafvet belägne länder samt Australien . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
” Förenta Staterne i Norra Amerika . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
” Brasilien . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	39	15	112	10	1,536	—	1,758	—	97	15	2,356	10	125	5	3,426	—	330	15	50	15	7,298	5	13,909	10	680	5	31,721	5		

6te Artikeln.

De så kallade Ädlare Verken.

a) *Guld-tillverkningen.*

Vid Konung Gustaf den Tredjes Silfververk, beläget uti Fahlun och tillhörigt Stora Kopparbergs Bergslag, har en guld-tillverkning, utbringad ur det derstädes erhållna silfret, blifvit åstadkommen till ett belopp af 2 lödige marker 1 lod 16 grän.

b) *Silfver-tillverkningen.*

Sala Silfververk. Grufvebrytningen har härstädes fortgått uti 39 särskilda arbetsrum, nemligen: 29 uti Stor-grufvan, 2 uti Torgschakts-grufvan, 5 uti Carlschakts-grufvan, 2 uti Grefve Bjelkes Stoll samt 1 uti Hallströms skärpning. Af dessa arbeten hafva 24 varit brutna på malm, 9 för att upptäcka nya malm-tillgångar uti okänd klyft, 3 för att förbereda utbrytning i kända malmfält, samt 6 dels för communicationer och väderväxling, dels för att efter föreskrifven arbetsplan öppna nordvästra malmfältet till framtida bearbetning; Och hafva härunder de arbeten, som drifvits för Carlschakts-grufvans öppnande på djupet kommit att leda derhän, att ordentlig malmbrytning kunnat anställas på 156 famnars afvägning, hvarigenom den förmodan om nya malm-tillgångar i dessa trakter, som föranledde 1816 års arbetsplan för nordvestra grufvefältets öppnande på djupet, synes vinna bekräftelse. Grefve Bjelkes Stoll har blifvit fort-drifven $9\frac{1}{2}$ famnar och således inkommen $444\frac{1}{2}$ famnar från dess början vid aflopps-kanalen.

Grufvebrytningen har lemnat 75,214 tunnor fyndigt och 1,581 tunnor ofyndigt, eller tillsammans 76,795 tunnor berg, à $6\frac{2}{3}$ cub. fot på tunnans; Och hafva derunder orter blifvit drifne till en sammanräknad längd af 272,7 fot, sänknin-gar till 116,7 fot, samt sulstross i ort till en längd af 153 fot.

Utur det brutna berget hafva blifvit utsofrade 26,329 lass vaskmalm, utgörande i vigt 136,911 centner, 11,866 cub. fot stuff-malm, motsvarande ungefärligen lika många centner, samt 50 centner slig från syltverken; Och har vaskmalmens medelhalt varit 0,52 lod silfver på centnern, stuffmalmens från 2,74 till 5,86 lod silfver, samt sligens 5,2 lod silfver på centnern.

Till slutlig bly-smältning hafva från de förberedande processerne blifvit uppförda 18,889 centner stuffmalm, sliger och silfverhaltiga skärstenar, hvaraf efter drifning och finering erhållits 3,054 lödige marker 7 lod bergfint silfver.

Sala Silfververks så kallade ränte-ersättnings-fond, som vid 1847 års slut utgjorde 38,281 R:dr 4 sk., har genom den i förhållande till silfver-tillverkningen förordnade afsättning jemte på capitalet beräknade räntor blifvit ökad med 2,906 R:dr 24 sk. 8 r:st, så att den vid 1848 års utgång uppgått till 41,187 R:dr 28 sk. 8 r:st allt Banco.

Konung Gustaf III:s Silfververk vid Stora Kopparberget. Det blyglanshaltiga berg, utgörande 2,652 Tunnor, som erhållits uti vissa arbetsrum i Stora Kopparbergs grufvor, har till detta Silfververk blifvit lemnadt och derstädes tillgodogjort, hvarvid en Silfver-tillverkning, derföre icke någon afrad till Eders Kongl. Majt och Kronan utgöres, åstadkommits till ett belopp af 520 lödige marker 12 lod 4 grän.

Löfås Silfververk i Skedvi Socken och Kopparbergs Län. Af malm-inventarier vid detta verk har år 1848 en Silfver-tillverkning af 49 Lödige marker ägt rum.

Guldmedshytte eller det så kallade *Elzviks Silfververk* i Lindes socken och Örebro Län. På Guldmedshytte-fältet hafva 7 särskilta grufvor under året blifvit bearbetade, hvarigenom vunnits tillsammans 6,224 *Sk&* silfverhaltig blyglans. Smältning har blifvit verkställd och 4,088 Lödige marker 14 lod silfver tillverkade.

Wermaskogs Silfververk i Wermaskogs Socken, Gillbergs härad och Wermalands Län. Wegebohls och Gerdssjö från ödesmål upptagne, till detta Verk hörande grufvor hafva ytterligare blifvit bearbetade; Och har genom tillgodogörande ej mindre af malm-inventarier från föregående år, än af den malm, som under året erhållits, Silfver-tillverkningen uppgått till ett belopp af 2,088 lödige marker.

Då nu Collegium här upptagit endast de Verk, hvarest år 1848 Silfver-tillverkning ägt rum, får Collegium likväl i underdånighet tillkännagifva, att dessutom brytning af Silfverhaltiga malmer på flere andre särskilta ställen, särdeles inom Örebro och Kopparbergs Län, blifvit verkställd.

Hela Silfvertillverkningen i Riket under år 1848 har, om den sammanräknas, uppgått till 6,804 Lödige marker 1 lod 4 grän, hvilket belopp väl är 362 lödige marker mindre än det år 1847 åstadkomna, men deremot öfverskjuter med 2,190 marker silfver-tillverkningen i medeltal under de 5 åren 1842—1846, samt med 2,717 lödige marker medelproduction under qvinqvennum 1837—1844.

Tionde-afgiften jemte myntare-lön och slagskatt till Eders Kongl. Majt och Kronan har utgjort af Sala tillverkningen 3,096 R:dr 38 sk. 2 r:st samt trettionde delen af det vid Löfås åstadkomne silfret 13 R:dr 13 sk. 8 r:st allt i silfver räknadt; varande Elzviks- och Wermaskogs Silfververk ännu under frihetsår.

c) *Koppar-tillverkningen.*

Stora Kopparberget. Utan hinder af ras eller andra olyckshändelser, har grufvetrytningen härstädes år 1848 fortgått; Och har äfven driftvattnet för kon-

ster och uppfodrings-spel, med iakttagande af noggran hushållning, varit tillräckligt.

På vanligt sätt har grufve-arbetet blifvit anställt dels uti så kallade egenteliga malm-rum, dels ock för att uppsöka nya malm-tillgångar, samt öppna nödige communicationer; Och hafva af tillsammans drifne 103 arbets-rum, 57 utgjort egenteliga malm-rum, 44 försöks-arbeten, 4 communications-arbeten och 1 schakt-brytning.

För utförande af den utaf Bergs-Collegium fastställda arbetsplan, i afseende på Stora Kopparbergs grufvors iståndsättande efter 1833 års stora fall, hade till 1847 års slut blifvit af afrads-medlen påkostade.

för förbyggnader uti grufvorne 15,549. 25. 1.

samt för drifne sänknings 390 alnar och orter

1,578 alnar 91,456. 33. 2.

Och som för det enda under år 1848 verkställda

arbetet af ifrågavarande beskaffenhet, eller Drott-

nings-schaktets ytterligare afsänkning 12 alnar 21

tum, utgifterne derföre, efter afdrag af värdet

för den under arbetet erhållna malmen, uppgått

till 4,043. 23. 6.

utgjorde dessa omkostnader vid 1848 års slut B:co R:dr 108,049. 33. 9.

Enligt grufvehyttnings-räkenskaperne hafva 170,553 tunnor malmhaltigt berg år 1848 blifvit uppfodrade för en kostnad af 92,221 R:dr 44 sk. 4 r:st, som gör 25 sk. 11 r:st per tunna; Och har det uppfodrade malmhaltiga berget, hvaraf större delen undergått skrädning, innan det kunnat i lottning utläggas, lemnat 100,051 tunnor malm, hvilka vid malm-auctionerne uppgått till ett värde af 194,026 R:dr 11 sk., som per tunna malm utgör 1 R:dr 45 sk. 1 r:st allt Banco.

Enligt den från äldre tider stadgade ordning, har den erhållna malmen 100,051 tunnor blifvit fördelad uti så kallade lottningar af 13 hopar uti hvardera och 2 tunnor per hop, hvarefter vid malm-auctionerne 5 hopar af hvarje lottning blifvit försålde för de cassors räkning, hvilka vid Stora Kopparberget finnas för särskilda ändamål inrättade, då deremot de öfrige 8 hoparne blifvit utdelade på Fjerdepart-egarne, efter det pris, hvartill första hopen eller ordinarie grufvehjelps-malmen vid försäljningen uppgått; Och har, efter att det sålunda tillgått, ofvanberörde malmvärde 194,026 R:dr 11 sk. B:co tillkommit på sätt som följer:

	R:dr.	sk.
1:sta hopen: Ordinarie grufve-hjelps-malm såld för	14,250.	—
2:dra dito: Centonal-malm	15,272.	44.
3:dje och 4:de hoparne: Afrads-malm	33,157.	33.
13:de hopen: Extra grufve-hjelps-malm	17,024.	33.
Extra afrads-casse-malm till så ringa belopp hvarje lott- nings-dag, att den ej kunnat i lottningar fördelas, såld för	323.	45.
Fjerdeparts-egarnes malm, utgörande 8 hopar af hvarje lott- ning, värderade efter ordinarie grufvehjelps-malmens eller första hopens pris till	144,000.	—

Summa malm-värde som ofvan R:dr 194,026. 11.

Om värdet af Fjerdeparts-egarnes malm 144,000 R:dr fördelas på Bergs-
lagets 1,200 Fjerdeparter, utgör beloppet för hvarje Fjerdepart 95 R:dr; men då
från denna summa måste afdragas ej mindre de af brukande Bergsmännen för
Fjerdeparts-egarnes räkning under året insatta grufvebrytnings-medel, än ock
communal-afgifter och bevilning, så har, enligt Grufve-Rättens beslut, 1848 års
fjerdeparts-revenu blifvit utsatt till 43 R:dr 16 sk. allt i Banco räknadt.

Af malm från de skattlagde grufvorne vid Stora Kopparberget hafva under
Bruks-året 1848 blifvit tillverkade 4,340 Sk℔ 13 L℔ 4 ℔, som, invägte på
Fahlu Kronovåg, fördelas på följande sätt:

	Sk℔.	L℔.	℔.
Kronans Tionde-koppar	432.	11.	6 $\frac{1}{10}$.
Konst-Stats-koppar	167.	7.	4 $\frac{1}{4}$.
Armbösse- och Provisions-koppar	13.	5.	15 $\frac{1}{10}$.
Proste-koppar	15.	—	—
Ströms-afrads-koppar	5.	12.	12 $\frac{13}{100}$.
Bergsmännens behållna koppar	3,706.	16.	5 $\frac{1}{10}$.

Summa som ofvan Sk℔ 4,340. 13. 4.

Dessutom har tillverkningen af fri-koppar, eller sådan, hvarföre icke någon
Tionde erlægges, och hvilken koppar blifvit åstadkommen dels genom slagg-
bruk, dels ock af malm från Nicolai utom Stora Kopparbergs grufvas område
befintliga grufva, uppgått till ett belopp af tillsammans 459 Sk℔ 4 L℔ 9 ℔.

Hela den vid Stora Kopparberget år 1848 åstadkomne så väl skattlagde,
som från afgift befriade koppar-tillverkning finnes således hafva uppgått till
4,795 Sk℔ 17 L℔ 13 ℔, hvilket quantum är 599 Sk℔ 5 L℔ 6 ℔ större, än
det

det under år 1847 tillverkade beloppet, samt öfverskjuter med 1,242 *Sk℔* 6 *L℔* 8 *℔* medel-production under de 5 åren 1842—1846, samt med 1,584 *Sk℔* 12 *℔* medel-beloppet under qvinqvennum 1837—1844. Upptages åter till jemförelse, enär tillverkningen af så kallad fri koppar, i följd af minskade tillgångar för dess bedrifvande, under de sednare åren aftagit, endast koppar-production af malm från de skattlagde grufvorne under förberörde perioder, blifver förhållandet sålunda, att 1848 års så beskaffade tillverkning 4,340 *Sk℔* 13 *L℔* 4 *℔* är 625 *Sk℔* 2 *L℔* 18 *℔* större, än den under år 1847, samt öfverskjuter med 1,517 *Sk℔* medel-production under de 5 åren 1842—1846, samt med 2,172 *Sk℔* 16 *L℔* 11 *℔* medel-beloppet under qvinqvennum 1837—1844.

Om nu sedermera tillverkningen vid de öfrige Kopparverken sammanräknas med den vid Stora Kopparberget, finnes, på sätt nedanstående Tabell, upptagande beloppet för hvarje särskildt Verk, närmare utvisar, hela Koppar-production uti Riket under år 1848 hafva uppgått till ett belopp af 9,494 *Sk℔* 3 *L℔* 12 *℔*, hvilket quantum är 205 *Sk℔* större, än det år 1847 åstadkomne, samt öfverskjuter med 1,870 *Sk℔* tillverkningen i medeltal under de 5 åren 1842—1846, samt med 3,331 *Sk℔* medel-production under qvinqvennum 1837—1844.

	Uppgifven Koppar-tillverkning år 1848.			Taxeringen bestämd till	Kongl. Maj:ts och Kronans Afradskoppar.		
	Sk \mathcal{E}	L \mathcal{E}	\mathcal{E}		Sk \mathcal{E}	L \mathcal{E}	\mathcal{E}
Vid Stora Kopparberget af skattlagde grufvornes malm	4,340	13	4	Hvarje 10:de Sk \mathcal{E} med afdrag af Pastors-andelen.	432	11	6 $\frac{1}{2}$
„ dito af malm från Nicolai nya grufva	68	14	2		Ännu ej taxerad.	—	—
„ dito af slagg från gamla Hyttevarp	386	10	7	Ingen afgift härföre.	—	—	—
„ Nya Kopparberget i Örebro Län	157	19	5	Åtnjuter frihets-år.	—	—	—
„ Flögfors Kopparverk i dito	169	—	—	dito dito.	—	—	—
„ Johannisborgs dito i dito	15	15	—	dito dito.	—	—	—
„ Åtvidabergs dito i Östergötlands Län	2,851	13	19	Hvarje 30 Sk \mathcal{E} .	95	1	2 $\frac{1}{2}$
„ Gottenviks dito i dito	28	15	12	dito dito.	—	19	3 $\frac{3}{4}$
„ Tunabergs dito i Södermanlands Län	14	4	8	dito dito.	—	9	9 $\frac{1}{2}$
„ Riddarhytte dito i Westmanlands Län	304	4	19	dito dito.	10	2	1 $\frac{3}{4}$
„ Garpenbergs dito i Kopparbergs Län	83	18	12	Åtnjuter frihets-år.	—	—	—
„ Såghytte dito i dito af malm från Tomtebo grufvor	234	18	—	Hvarje 30:de Sk \mathcal{E} .	7	16	12
„ Korssnäs dito i dito af dito	116	15	14	dito dito.	3	17	17
„ Löfas dito i dito af dito	79	3	13	dito dito.	2	12	2 $\frac{1}{2}$
„ Svartviks dito i dito	70	2	12	Åtnjuter frihets-år.	—	—	—
„ Jansbrohults dito i Wermlands Län	5	15	—	dito dito.	—	—	—
„ Waldemarsviks dito i Calmar Län	203	15	—	dito dito.	—	—	—
„ Gustafs- och Carlbergs dito i Jemtland	362	4	5	dito dito.	—	—	—
Summa Koppar	9,494	3	12	Kronans afrad	553	9	14$\frac{3}{4}$

d) *Nickel-tillverkningen.*

Klefva i Alsheda Socken och Jönköpings Län belägne grufva har äfven år 1848 blifvit arbetad och uppfordringen af Nickel-malm uppgått till 3,699 Sk $\frac{1}{2}$. Efter rå-smältning vid Klefva och derefter anställd garning vid Lessebo Bruk har en tillverkning af så kallad Nickel-koppar till ett belopp af 16 Sk $\frac{1}{2}$ erhållits.

e) *Messings-tillverkningen.*

Som icke någon tillverkning af Messing vid Gusums Bruk i Östergöthland år 1848 blifvit åstadkommen, enär Brännhyttan och Fråd-drageriet genom inträffad vådeld blifvit förstörde och dessa Verkstäders åter-uppbyggande under året icke medhunnits, har ifrågavarande tillverkning ägt rum endast

vid Skultuna i Westmanland till ett belopp af Sk $\frac{1}{2}$. L $\frac{1}{2}$. 714. 5.

7de Artikeln.

Diverse Verk och Inrättningar.

Kopparhamrar.

	Uppgifvet Koppar-smide år 1848.		
	Sk $\frac{1}{2}$	L $\frac{1}{2}$	Ö
Vid Avesta Bruk i Kopparbergs Län	1,287	16	2
„ Tunaberg i Södermanlands Län	46	1	16
„ Åtvidaberg i Östergöthlands Län	249	11	14
„ Mårdsätter i Örebro Län	33	9	6
„ Stora Gårhult eller Kjällefäll i Skaraborgs Län	105	19	8
„ Sätterfors i dito Län	29	3	—
„ Catrinefors i Elfsborgs Län	121	—	—
„ Lessebo i Kronobergs Län	201	12	13
„ Jernhylla eller Kopparmöllan i Christianstads Län	114	—	—
„ Granefors i Blekinge Län	140	15	10
„ Olofströms i dito Län	150	—	—
Summa Koppar-smide	2,479	9	9

Bly-smältnings-Verk.

Bly-tillverkningen har år 1848 blifvit uppgifven sålunda:

	Sk.	L.	Ö.
Vid Konung Gustaf den Tredjes Silfververk i Fahlun	52.	13.	—
„ Sala Silfververk	225.	5.	19.
„ Löfås dito i Kopparbergs Län	29.	3.	—
„ Guldsmedshytte eller Elzviks dito i Örebro Län	677.	7.	16.
„ Bornshyttan i dito Län	92.	8.	19.
	<u>Summa Bly-tillverkning 1,076.</u>		
		18.	14.

Såsom biproduct vid Sala har derjemte erhållits 44 Sk^l 2 L^l silfverglitt och glete.

Cobolt-Verk.

Cobolt-tillverkningen har år 1848 uppgått till följande belopp:

Vid Tunaberg i Södermanland	2,588.	Hvaraf Kronans 30:del	86 $\frac{1}{2}$.
„ Vena Cobolt-verk i Örebro Län 2,211.		ditto ditto	73 $\frac{1}{2}$.
	<u>Summa Cobolt 4,799.</u>		Kronans afrad 160 $\frac{1}{2}$.

Svafvel-Bruk.

Svafvel-tillverkningen har år 1848 förhållit sig som följer:

	Sk.	L.	Ö.		Sk.	L.	Ö.
Vid Dylta Svafvelbruk i Örebro Län	269.	17.		Hvaraf Kronans 10:del	26.	19.	1.
„ Ervalla dito i dito Län	51.	—		Åtnjuter frihets-år	—	—	—
„ Såghytte Kopparverk i Kopparbergs Län	224.	10.		Hvaraf Kronans 30:del	7.	7.	13.
„ Korssnäs dito i dito Län	45.	10.		ditto ditto	4.	10.	7.
„ Löfås dito i dito Län	27.	8.		ditto ditto	—	18.	5.
	<u>Summa Svafvel 615.</u>				<u>Kronans Afrad 36.</u>		
		5.				15.	6.

Vitriol-Verk.

Vitriol-tillverkningen har år 1848 utgjort:

	Sk. L. 6.		Sk. L. 6.
Vid Stora Kopparberget	632. 2.	Hvaraf Kronans 30:del	21. 1. 8.
„ Dylta Svafvelbruk i Örebro Län	490. 4.	„ „ 10:del	49. — 8.
„ Ölands Alunbruk	689. —	„ „ 30:del	22. 19. 7.
„ Lovers dito på Öland	150. —	„ „ „	5. — —
Summa Vitriol	1,964. 6.	Kronans Afrad	98. 1. 3.

Derjemte har vid Stora Kopparberget åstadkommits en tillverkning af 10 Sk 4 L 6 6 så kallad Salzburger Vitriol, hvarföre icke någon afrad till Eders Kongl. Majt och Kronan utgöres.

Alun-Bruk.

	Uppgifven tillverkning år 1848.		Kronans Afrad.
	Tunnor.		
Vid Andrarum i Christianstads Län	1,946	Som medelpriset å den år 1847 försålda 10:de Alun uppgått till endast 12 R:dr 18 sk. 6 rist Banco för Tunnan, så erlægges, till följe af Kongl. Brefven den 23 Januarii 1836 samt den 10 Mars 1837, allenast 1 procent af tillverknings-beloppet.	9,73
„ Ölands Alunverk	2,038		10,19
„ Lovers dito på Öland	400		2
„ Garphytte eller Latörps dito i Örebro Län	3,625		18,12
„ Kåflås dito i Skaraborgs Län	585		2,93
„ Hönsätters dito i dito	804		4,02
Summa Tunnor Alun	9,398	Kronans Afrad	46,99

Rödfärgs-Verk.

	Uppgif- ven till- verkning år 1848.	Taxeringen bestämd till	Kronans Afrad.
	Tunnor.		Tunnor.
Vid Stora Kopparberget	1,560	Hvar 30:de Tunna.	52
„ Dylta Bruk i Örebro Län	3,034	Hvar 40:de dito	303 $\frac{2}{3}$
„ Ridkärrs Rödfärgsverk i dito Län	1,342	Hvar 30:de dito	44 $\frac{11}{15}$
„ Risbacka dito i dito Län	510	dito dito	17
„ Gammelbo dito i dito Län	95	dito dito	3 $\frac{1}{2}$
„ Östra Silfberget i Kopparbergs Län	546	Hvar 50:de dito	18 $\frac{1}{2}$
„ Ingarfs Rödfärgsverk i dito Län	607	Hvar 30:de dito	20 $\frac{7}{10}$
„ Gamla Herregårdens dito i dito Län	1,173	dito dito	39 $\frac{7}{10}$
„ Elsborgs dito i dito Län	408	dito dito	13 $\frac{2}{3}$
„ Peterburgs dito i Gefleborgs Län	80	dito dito	2 $\frac{2}{3}$
„ Ölands Alunbruk	333	dito dito	11 $\frac{7}{10}$
„ Lovers dito	117	dito dito	3 $\frac{8}{10}$
„ Klefva Rödfärgsverk i Jönköpings Län	55	Hvar 20:de dito	2 $\frac{1}{3}$
Summa Tunnor Rödfärg	9,860	Kronans Afrad	531 $\frac{8}{15}$

Blyertz-Verk.

Inom Norbergs Socken och Bergslag i Westmanlands Län har, enligt meddelad uppgift, Blyertz-tillverkningen vid Fagersta uppgått till ett belopp af 103 *Sk* 8 *L*.

Brunstens-brott.

Brunstens-brotten på Spexeruds och Hohults hemmans mark inom Ödestugu och Rogberga Socknar uti Jönköpings Län hafva år 1848 icke blifvit bearbetade; men genom sofring af derstädes befintelige varp och verkställd slamning vid inrättade vaskverk har erhållits 250. Sk.

Ut i Brunstens-brotten på Bölets hemmansmark inom Udenäs Socken och Skaraborgs Län har något arbete ägt rum, hvarvid vunnits . . . 250.

Summa Brunsten 500.

Stenkols-Verk.

Vid Högånäs Stenkols-verk uti Wäsby Socken och Malmöhus Län har kolbrytningen äfven detta år fortgått i Ryds gamla Schakt, Ruuths Schakt samt Schakten Kronan och Brors backe genom indrifning af Orter och utbrytning af Pelare, hvarvid för uppfordringen ång-maschiner blifvit använda; Och har det år 1847 påbörjade uppfordrings-schakt, benämndt Prins Carl, under året afsänkts från 34 till 39½ famnar.

Stenkols-brytningen har år 1848 uppgått till följande belopp:

Af N:o 1	Tunnor 46,333.
„ N:o 2	„ 67,421.
„ N:o 3	„ 36,593.
	<hr/>
Summa uppfordrade Tunnor Stenkol	150,347.

Vid Stenkolsverket hafva blifvit försålde:

Af N:o 1	Tunnor 53,031.
„ N:o 2	„ 21,121.
„ N:o 3	„ 17,528.
	<hr/>
Summa försålde Tunnor Stenkol	94,680.

Vid Verket hafva blifvit consumerade:

Af N:o 1	Tunnor 6,649.
„ N:o 2	„ 77,930.
„ N:o 3	„ 12,536.
	<hr/>
Summa consumerade Tunnor Stenkol	97,115.

Porfyr- och Marmor-Bruk.

Vid *Elfvedahls Porfyrverk* i Kopparbergs Län hafva Porfyr-arbeten blifvit förfärdigade till ett värde af R:dr 3,000. —

äfvensom vid *Kolmårdens Marmor-bruk* i Östergöthland åtskillige marmor-arbeten blifvit verkställda i värde „ 3,934. 16.

Summa B:co R:dr 6,934. 16.

På sätt efterföljande, enligt Tullverkets räkenskaper, upprättade Tabell utvisar, har exporten af sådane särskilda Bergverks-effecter, hvilka icke under Artiklarne 3, 4 och 5 här förut blifvit upptagne, år 1848 förhållit sig sålunda:

Tabell, utvisande 1848 års export af här nedan upptagne Bergverks-producter, upprättad i
enlighet med Tullverkets Räkenskaper.

	Koppar, garvad.	Koppar, befärdiga arbeten	Koppar, smidd eller valsad.	Messing, arbetad	Messing, oarbetad	Koppar- och Messings-tråd.	Jern- och Ståltråd.	Bly, arbetadt.	Bly, oarbetadt	Jern-skrot.	Cobolt-malm.	Cobolt-metall.	Grön Vitriol.	Alun.	Svafvel.	Rödfärg.	Brunsten.	Blyertz.
	Sk	Sk	Sk	Sk	Sk	Sk	Sk	Sk	Sk	Sk	Sk	Sk	L	L	L	T. r.	Sk	L
Till Norrige	—	24	16	6,810	2½	155	5,030	—	—	4	—	—	—	1,755	—	—	6	40
„ Finland	1½	—	17	222	¾	4,412	6,689	—	50	—	11	2,295	2,856	2,306	836	9	2,077	—
„ Ryssland	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	221	—	102,781	—	—	1,768	—	—
„ Preussen	1,159½	—	—	1	—	—	—	—	—	611	21	—	—	—	—	67	—	—
„ Danmark	554	5	—	47	8½	1,500	693	—	—	60	—	—	32	13,421	—	51	6	—
„ Mecklenburg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22	—	18	—	102	—	77	—	—
„ Lybeck	1,636	—	—	—	—	—	—	—	—	—	364	—	51	804	—	—	—	—
„ Hamburg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11,390	—	—	—	—
„ Bremen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	—	—	—	—
„ Hannover och Oldenburg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	42	—	—	6	—
„ Nederländerne	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6,800	—	110	—	—
„ Belgien	175	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ Stora Britannien och Irland	30	—	—	—	—	—	—	—	—	54	3,000	—	—	—	—	—	—	—
„ Frankrike	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30
„ Portugal	—	—	—	—	4½	1,880	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa Export	3,563	29	34	7,080	17½	7,947	12,412	½	50	751	3,617	18	2,378	139,968	2,306½	2,945	21	2,117

De under loppet af år 1848 tillkomna nya verkstäder får Collegium nu i underdånighet uppgifva, på sätt som följer, nemligen;

1:o Nya Stångjerns-verkstäder och Puddlings-ugnar.

Vid *Petersfors*s nytt verk inom Jernboås socken, Nora Bergslag och Örebro Län, en Smälthärd jemte en Räckhärd eller Wäll-ugu samt tvänne hamrar.

„ *Edsvalla Bruk* i Nors Socken, Grums härad och Wermlands Län, en Smälthärd.

„ *Snarkils Bruk* i Silleruds Socken, Nordmarks härad och Wermlands Län, en Smälthärd.

„ *Johannisfors*s Bruk i Säfvars Socken och Westerbottens Län, en Smälthärd.

„ *Motala Mekaniska verkstad* i Motala Socken och Östergöthlands Län, tre Puddlings-ugnar med erforderlige öfrige eldstäder jemte Valsverk och hamrar, för att vid dessa verkstäder genom nedsmältning af tackjern tillverka stångjern, plåtar och annan jernmanufactur.

Varande alla förenämnde 4 Smälthärdar och 3 Puddlings-ugnar tillätne med oinskränkt tillverknings- och vägförings-rätt.

2:o Jern-Manufactur-verk och Koppar-hamrar.

Vid *Åhrebergs Bruk* i Kyrkofalla Socken, Kåkindis härad och Skaraborgs Län, en Smälthärd med hammare för koppar-smide.

„ *Forssjö Bruk* i Stora Malms Socken, Oppunda härad och Södermanlands Län, en Smälthärd med flammugn för koppar-smide.

„ *Lindors Manufactur-verk* i Leksands Socken och Stora Kopparbergs Län, en större hammare och tvänne vattensläggor för gröfre verktyg, spik och annan jern-manufactur.

„ *Transtrands Manufactur-verk* ny anläggning i Transtrands Capellag och Kopparbergs Län, tre manufactur-hamrar för en stock.

På *Sandsjöryds hemmans ägor* i Åsheda Socken Uppvidinge härad och Kronobergs Län, en Knipp- och en Spik-hammare med nödige eldstäder för hvarjehanda jernmanufactur.

„ *Brådtens hemmans mark* i Månsarps Socken, Tvetas härad och Jönköpings Län, en Manufactur-hammare.

3:o Svafvel-Bruk och Zink-verk.

Vid *Östra Silfberget* i Sätters Socken och Kopparbergs Län, ett Svafvel-Bruk.

Vid *Ekensberg* i Brännkyrka Socken, Svartlösa härad och Stockholms Län, ett Zinkverk för tillgodogörande af Zinkblände från Lerbäckes och Godegårds Socknar i Örebro och Östergöthlands Län.

Sluteligen får Collegium i underdånighet tillkännagifva, att följande nedläggningar år 1848 blifvit beviljade, nemligen:

a) af *Stångjerns-Smide och Härdar.*

	Skk.	Lg.
Vid <i>Jerle Bruk</i> i Nora Socken och Bergslag af Örebro Län, en härd med	433.	6.
„ <i>Kihlforss Bruk</i> i Hanebo Socken, Södra Helsinglands Fögderi och Gelleborgs Län, en härd	—	—
„ <i>Andersforss Bruk</i> i Jerna Socken och Kopparbergs Län, en härd med	600.	—
„ <i>Åhrebergs Bruk</i> i Kyrkofalla Socken, Kåkinds härad och Skaraborgs Län, två härdar med	600.	—
„ <i>Carlströms Bruk</i> i Krigsbergs Socken, Aska härad och Östergöthlands Län, två härdar med 30 <i>Skk</i> frälserätt samt 970 <i>Skk</i> smide emot hammarskatt	4,000.	—
„ <i>Hättorps Bruk</i> i Tjellmo Socken, Hellesta Tingslag och Östergöthlands Län, två härdar med	733.	6.
„ <i>Anneforss Bruk</i> i Fröjeruds Socken, Vartofta härad och Skaraborgs Län, en härd med	300.	—
„ <i>Stömneds Bruk</i> i Stafnäs Socken, Gillbergs härad och Wermlands Län, en härd	—	—
„ <i>Sölje Bruk</i> i sistnämnde Socken, en härd	—	—
„ <i>Noraforss Bruk</i> i Sättna Socken, Medelpads Fögderi och Wester-Norrlands Län, två härdar med	1,200.	—
„ <i>Högsjö Bruk</i> i Westra Wingåkers Socken, Oppunda Härad och Södermanlands Län, en härd med	500.	—
„ <i>Boforss Bruk</i> i Carlskoga Socken och Örebro Län, en härd	—	—
„ <i>Torpshammars Bruk</i> i Torps Socken och Wester-Norrlands Län, två härdar med	900.	—
„ <i>Värå, Femteå och Likanå Bruk</i> i Ny och Dahlby Socknar af Wermlands Län, fyra härdar med	2,000.	—

Summa nedlagdt smide vid förenämnde 22 nedlagde härdar 8,266. 12.

b) *af Manufactur-Verkstäder.*

Vid Edsvalla Bruk i Nors Socken, Grums härad och Wermlands Län, en Knipp-
och en Spik-hammare.

Bergs-Collegium framhärdat med djupaste vördnad, trohet och nit

Stormäktigste Aller-Nådigste Konung!
Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste, tropligtigste
tjenare och undersäter.

FR. ÅKERMAN.

D. V. TRIBLER.

F. A. BERNDES.

ADOLF HALLGREN.

Stockholm den 8 November 1849.

L. Åkerberg.

STOCKHOLM, 1850.

P. A. NORSTEDT & SÖNER, KONGL. BOKTRYCKARE.
